

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre . . . 200 Lei
 Félévre . . . 100 Lei
 Negyedévre . . . 50 Lei

HIRDETME NYEK DIJA:
 milliméter díjszabás szerint.

Nyilttéri közlemények sora:
 25 Lei.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. Sándory Mihály.

Megjelenik vasárnap reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Regele Ferdinand-ut 34. (Sándory-ház.)

Kéziratokat csütörtök estig fogadunk el.

Telefon: 14.

Egyes szám ára 4 Lei.

GYERGYÓ

Majláth püspök jubileuma.

Május 1-én ünnepelték Gyulafehérvárt Majláth Gusztáv Károly püspökké szentelésének 35-ik évfordulóját.

Az ünnepség a székesegyházban, a püspöki palotában és a róm. kath. gimnázium disztermében folyt le.

Az ifjúságon és a kath. egyesületeken kívül tisztelegtek a jubiláns főpásztor előtt az egyházi, katonai és világi előkelőségek. De ünnepet ült e napon az erdélyi egyházmegye 350 ezer róm. kath. hívője és minden templomban ugyanazon ima szóárnyalt ég felé, hogy az Ur az ő fölkezt szolgálját, a fáradhatatlan buzgóságu főpásztort tartsa meg, védelmezze és tegye boldoggá életét.

És ehhez az országos ünnepléshez nem az a különben kedvező körülmény ad jogcimet, mert Ő a székhelyi Majláth grófok sarjadéka; sem az, hogy a szent István korabeli nagykiterjedésű erdélyi egyházmegyének főpásztora, s nem is papságának 40 és püspökségének 35 éve, hanem az az apostoli lélek, mely betölti, áldásossá teszi és megszenteli ezt a hosszú papi és főpapi multat. Kezdetől fogva azon dolgozott és most sincs más célja, mint az ember szívében megteremteni az összhangot, a békét, a megelégedést és a viszonylagos boldogságot. Egész lélekkel annak a keresztényebb eszménynek áll szolgálatában, hogy a lelkeket legigazibb hivatásuk magaslatára emelje, hogy belevarázsolja a lelkekbe az élet ostromcsapásai között is a végtelen boldogság előízét; hogy imádságos lelkületének szebb világok felé mutató lendületével megtanítsa a föld fiát arra, hogy az arasznyi létnek minden mozzanatát, örömét, szenvedését, hosszú fájdalmit és röpke boldogságát az örök élethez való viszonya szerint értékelje. Sok zaklatott léleknek adta meg a megnyugvást. Ez a mi főpásztorunk magasabbrendű szociális tevékenységének a tere.

De a társadalmi jólét előmozdítására fordította püspöki javadalmának és családi vagyonának legnagyobb részét is. Anyagi bukás lejtőjére csuszott uri családok, özvegyek és árvák, munkanélküliek, szegénysorsu középiskolai és egyetemi tanulók áldják, mint megmentőjüket. Jótékony hatása kiterjedt az erdélyi egyházmegye határain túli területekre is. Innen van, hogy mikor püspökünk harmincöt éves pályája közepére ért, a budapesti tudományegyetem őt, mint a tudományok és közművelődési intézmények bőkezű pártfogóját s a krisztusi nevelés elsőrangú mesterét diszdoctorai sorába avatta.

Nagy kár, hogy a világháborút

követő átalakulás azoktól az anyagi forásoktól fosztotta meg, melyekből a régi jobb időkben anyagi áldás áradt és amelyekkel a mostani társadalmi nyomort enyhíthetné és a nagy alkotások terveit megvalósíthatná.

Dr. Gyárfás Elemér szenátorunk beszéde.

Felszólalás a Banca Naționala veszteségeit biztosító javaslatához a szenátus 1932. április 18-iki ülésén.

Elnök Ur, Szenátor Urak,

a most előnkbe terjesztett törvényjavaslat a legnagyobb jelentőségű. E törvényjavaslat előterjesztésével a kormány azt akarja megszavaztatni velünk, hogy az állam kártalanítsa a Banca Naționalát, valójában azonban a fővárosi nagybankokat azokért a veszteségeikért, amelyeket az 1931. évi válság idején szenvedtek és azokért a veszteségeikért is, amelyeket a Banca Naționala a mezőgazdasági adósságok szanálására vonatkozó törvény következtében ezután fog elszenvedni.

Szenátor Urak, nagyon szép és helyes az az alapelv, mely a javaslat indoklásának élére van iktatva, hogy t. i. a kormány gondoskodni kíván a bankári hitel konszolidálásáról. Sajnos, ez kissé későn jutott eszébe.

A bankári hitel azonban nemcsak a Banca Naționalából és mégcsak nem is csupán egyes fővárosi bankokból áll, hanem az ország összes hitelszervezeteinek egészséges működésétől függ.

Argetoianu pénzügyminiszter: Kizárólag csak a Banca Naționalával kötendő egyezményről van szó! Ön minden törvénytől ugyanazokat a kifogásokat támasztja! Itten csak a Banca Naționala veszteségeinek garantálásáról van szó, nincsen szó semmiféle más bank veszteségeinek garantálásáról.

Gyárfás Elemér: Igen ám, Miniszter Ur, de hiszen tulajdonképpen csak az a Banca Naționala vesztesége, amelyet ez a font-sterling árfolyamán szenvedett 309 millió lej összegben. Ez tényleg olyan veszteség, amelyet a Banca Naționala szenvedett. Nyomban ezután következik azonban a második tétel, az az 1 milliárdos hitel, amelyet a fővárosi nagybankok szindikátusa számára folyósítottak.

Argetoianu pénzügyminiszter: Az is a Banca Naționalát érdekli. A Banca Naționala folyósította a visszleszámitolási hitelt.

Traian Alexandrescu előadó: A piac megsegítésére irányuló akciójában 1 milliárdos hitelt nyújtott!

Gyárfás Elemér: A Banca Naționala a múlt év nyarán 1 milliárd lei rendkívüli hitelt nyújtott 5—6 fővárosi banknak, melyek e célból szindikátusba tömörültek. Következésképp tehát, ha ma ezt a hitelt kénytelen átvenni az állam, ez azt jelenti, hogy ezeknek a bankoknak 1 milliárdos nemzeti ajándékot adunk és ugyanezen a jogon követelhetik a többi bankok is, hogy az állam vegye át a Banca Naționalánál lévő tárcaállományukat. Meggyőződésem szerint ezt követeli az egyenlő elbánás elve.

Amennyire én ismerem a Banca Naționala ügykezelését, ha a jegyintézet valamelyik banknak visszleszámitolási hitelt engedélyez, úgy azt bizonyára csak tárcaanyag ellenében adhatja és ennek a tárcaanyagnak jónak kellene lennie. Hogy mennyire jó lehetett ez az anyag az adott esetben, azt mutatja az a körülmény, hogy most

ez a törvényjavaslat előttünk fekszik, holott a Banca Naționalához benyújtott váltóanyagot szigorúan meg kellett volna vizsgálni.

P. Bratșanu: Bizonyára ez is olyan jó volt, mint az, amit már korábban kénytelenek voltunk átvenni!

Gyárfás Elemér: A konkrét esetben tehát, ha felmerült annak szükségessége, hogy az állam kénytelen legyen átvenni ezt a milliárdot, mely a fővárosi nagybankok részére engedélyezett, ez szerény nézetem szerint csak azt jelentheti, hogy az a váltóanyag, melynek ellenében ezt a hitelt folyósították, nem lehetett éppen elsőrendű minőségű.

Ezzel kapcsolatosan csak egy kijelentésre szorítkozom és leszögezni kívánom, hogy a válság ideje alatt a Banca Naționala váltótárcaja 7 milliárdról 13 milliárdra emelkedett, vagyis 6 milliárd összegben folyósított a jegybank új visszleszámitolási hiteket. Ebből a 6 milliárdból az erdélyi magyar bankok

V. Urzica: és a többiek?

Gyárfás Elemér: (—) mindössze 46 milliót kaptak.

L. Oanea: A mi bankjaink sem kaptak belőle. Ne tegyen megint különbségeket nemzetiségek szerint.

Gyárfás Elemér: Nem akarok nemzetiségi kérdést csinálni belőle, sőt leszögezem, hogy a szász bankok is csak 1—2 százmilliót kaptak és az erdélyi román bankok is csak néhány százmilliót úgy, hogy az összes erdélyi bankok együtt nem kaptak többet egy félmilliárdnál.

Annyira nem csinállok nemzetiségi kérdést a dologból, — noha nemzetiségi szempontból fölötte tanulságos számokat tudnék felsorakoztatni, de most a kérdésnek nem ezt az oldalát akarom érinteni — hogy tovább megyek és megállapítom, hogy az összes vidéki bankok, az erdélyiek és a régi királyságbeliek együttesen sem kaptak többet ebből a hitelből 1 milliárdnál, úgy, hogy e hatalmas összeg tulnyomó többségét a jegybank a fővárosi nagybankoknak folyósította.

Most pedig leszögezni kívánok még egy dolgot s itt sem akarok nemzetiségi kérdést csinálni s csak azért beszélek csupán a magyar bankokról, mert csak ezeknek a helyzetét ismerem pontosan. Leszögezni kívánom, hogy az erdélyi magyar bankoknak régi és új hitelek címén összesen a Banca Naționala egész 13 milliárdas váltótárcajából a múlt év végén mindössze 186 millió visszleszámitolási hitelük volt, ami az egész anyagnak alig másfél százaléka. Ennyire mostohán kezelte intézeteinket a Banca Naționala, noha soha egyetlen fillért el nem vesztett a magyar pénzintézetek szindikátusának kötelékébe tartozó intézeteknél. Egyetlen alkalommal történt meg, hogy csődbe jutott egyik intézetünk, melynek 880.000 lej hitele volt a Banca Naționala brassói fiókjánál és akkor a

A Laurentzi bodegában

állandóan frissen csapolt poharas sör és kitűnő zóna kapható!

4-2

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri tisztelettel: **Laurentzi Rudolf.**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

többi intézeteink átvállalták és kifizették ezt az összeget a Banca Națională, mert súlyt helyeztek arra, hogy a jegybank ne veszítsen el egy fillért sem a mi szervezetünkbe tartozó valamelyik intézetnél.

Ezt akartam leszögezni s most már kérdem, Szenátor Urak, hogyha mi ekként jártunk el, amikor a Banca Națională esetleg veszteséget szenvedhetett volna egyik tagintézetünknel, nem kívánható-e meg ugyanez az eljárás és ugyanez a szolidaritás a fővárosi nagybankoktól is és továbbmenően fel kell tennem a kérdést, hogy mi lehet annak az indoka, hogy ebben az esetben az állam fizesse meg azt a milliárdos veszteséget, amelyet a Banca Națională ezen intézetek egy részénél szenvedett. Nem kellett volna-e sokkal pondosabban megvizsgálni a hitel folyósításánál a leszámítolásra kerülő anyagot?

Most áttérek, Szenátor Urak a harmadik pontra, mely a Banca Națională a mezőgazdasági adósságok szanálásából érhető veszteségek megtérítésére vonatkozik. Itt ugyanazt kell elmondanom, amit már kifejtettem a konverziótörvény tárgyalásánál, hogy teljes erkölcsi lehetetlenség — s nem tudom, hogy a parlament bármely tagja miként veheti magára ilyen tétel megszavazásának erkölcsi felelősségét — hogy mi már most törvénybe iktassuk, hogy az állam kártalanítani fogja a Banca Națională a mezőgazdasági adósságok szanálásából származható veszteségeiért, mikor hozzávetőleg sincs megjelölve, hogy kb. milyen összegekről lehet itt szó.

A konverziótörvény tárgyalásakor is kiemelttem, hogy lehetetlen állást foglalni a különböző kategóriák mikénti kezelése tekintetében, ha nem állanak rendelkezésünkre pontos számadatok, melyek alapján az egyes intézkedések várható következményeit mérlegelhetnők. Ugyanezt kell itt is kifogásolnom. Az én számításaim szerint a Banca Națională 13 milliárdos tárcaanyagának kb. fele érintve van közvetve, vagy közvetlenül a mezőgazdasági adósságok szanálása által s így tehát ennek mintegy 50%-a fog veszendőbe menni, következésképp tehát e törvény megszavazásával Önök az állam vállaira raknak mintegy 3 milliárd új terhet.

Végül áttértünk az utolsó tételre is, arra a veszteségre, melyet néhány fővárosi nagybank szenvedett a Steaua Romana részvényeinek átvételénél és leszögeztem, hogy ennek tételeit hirtelen kiszámítottam s úgy találtam, hogy e címen kb. 824 milliót kell majd az államnak magára vállalnia.

Szenátor urak, ismerem mindazokat az indokokat, melyeket emellett fölhoztak s ismerem magát a kérdést is, melyet alaposan letárgyalnak a képviselőházban. Nem akarok ismert dolgokat megismételni. A tény a következő: Egyes

nagybankok vásároltak bizonyos részvényeket igen magas áron. Lehet, hogy akkor jóknak ítélték ezeket a részvényeket, lehet, hogy más indokuk volt azoknak megvásárlására. Tény az, hogy megvásárolták ezeket. Ma ezeknek a papíroknak az árfolyama lényegesen alacsonyabb...

Virgil Potarca: Engedjen meg egy közbeszólást, Gyárfás ur! Amikor a bankok megvették ezeket a részvényeket, abban bíztak, hogy a leu árfolyama nem fog emelkedni és ennek az árfolyamnak a hatása alatt vették meg a részvényeket. Ime azonban, az ellenkező történt s így állott elő az a helyzet, ahova jutottunk!

Gyárfás Elemér: Potarca Ur, ugyanezt akartam én is kifejtetni.

C. Neamtu: (Potarcă-hoz) Engedje meg: mikor ezek a részvények vásároltattak, akkor nem a leu emelkedéséről vagy eséséről volt szó, hanem egy nagy petroleum-vállalat nacionalizálásáról. S amint ezt a pénzügyminiszter ur is kifejtette a kamarában, az, aki a bankoknak ezt a nacionalizálási műveletet ajánlotta, a legbecsületesebb román ember volt, aki az utóbbi időkben az országban élt: Vintilla Brătianu. Azt hiszem, hogy senki sem kételkedik abban, hogy őt román nemzeti intenciók vezették s nem az a szándék, hogy egy árfolyamkülönbözeti ügyletben vegyen részt.

Gyárfás Elemér: Engedje meg, hogy előbb válaszoljak Potarcă urnak. A bankok megvették ezeket a részvényeket, mert jó üzletnek tartották azok megvételét. A leu azonban nem esett tovább és e bankok veszteségeket szenvedtek. Ha tehát most az állam ezeknek megtéríti a kárait, akkor ugyanezen a jövedelemen meg kell téríteni mindegyik banknak a veszteségeit.

Virgil Potarca: Hogy tisztázzuk a dolgot, kérdem, vajjon, ha a részvények megvételkor tudták volna Önök (Neamtuhoz fordulva), hogy a leu a mai helyzetbe jut, hogy az állam legyen kénytelen a szenvedett károkat viselni, azt hiszik Önök, hogy az a bizonyos jó román (Brătianu Vintilla) biztatta volna a bankokat arra, hogy vegyék meg ezeket a részvényeket, hogy ma aztán kénytelen legyen az állam ezt az ajánlékot juttatni nekik a Banca Națională-nál?

C. Neamtu: Természetes, hogy sem az a bizonyos jó román, sem maguk a bankok nem kötötték volna meg ezt az ügyletet, de milyen könnyű ma ítélkezni afölött, ami 10 évvel ezelőtt történt és ma megállapítani, hogy az akkori pénzügyminiszter nem látta jól a helyzetet. A lényeg az, hogy akkor tiszta lelkiismeretből és tiszta meggyőződésből ajánlotta a pénzügyminiszter a bankoknak, hogy vegyék meg ezeket a részvényeket. Ezzel az ajánlattal a bankok szembehelyezkedhettek volna, ha csak magánérdekről lett volna szó, de minthogy nemzeti érdekről volt szó, nem ellenkezhetek, mert

ezzel a pénzügyminiszternek okoztak volna kellemetlenséget s a világ összes országaiban a nagybankok egyetértésben dolgoznak a pénzügyminiszterrel.

Gyárfás Elemér: Megfelelek Önnek Neamtu Ur! Egy dolgot nem vonhat Ön kétségbe és pedig azt, hogy nemcsak ezek a részvények és nemcsak a Steaua Română vállalat volt az, melyeknek megszerzését Brătianu Vintilla nemzeti érdekek tekintette s amelyeknek megvásárlását tanácsolta s nemcsak ezek a bankok voltak azok, melyek ilyen részvényeken veszteségeket szenvedtek. Éppen ezért igazságtalanság, hogy az állam közbelépjen akkor, mikor egyes bankok veszteségeket szenvednek részvényvásárlásuknál. Ha ezt az elvet elfogadjuk, akkor pályázatot kell hirdetni és számba kell venni az összes bankokat, melyek ilyen műveleteknél veszítettek s azt mind meg kell téríteni!

C. Neamtu: Ma még nem lehet tudni, hogy mi lesz az árfolyamuk ezeknek a részvényeknek 1940 ben, mikor azok árát ki kell fizetni s így nem lehet tudni, hogy lesz-e azon veszteség.

Gyárfás Elemér: Én ezt nem vonom kétségbe, de vannak más részvények is, melyek alacsony árfolyamra süllyedtek a tőzsdén s vannak más bankok is, melyek ilyen veszteségeket szenvedtek, de ezeknek veszteségeit nem téríti meg az állam.

Szenátor Urak, összegezzük most már röviden azokat a tételeket, melyek a törvény erejénél fogva az állam terhére fognak esni.

Angol font árfolyam-veszteségénél van 309 millió, a fővárosi bankok szindikátusánál 1 milliárd, melyből a Banca Marmarosch egyedül kb. 800 milliót tesz ki; a mezőgazdasági adósságoknál van legalább 3 milliárd veszteség; a Steaua Română-nál pedig 824 millió. Az állam vállaira rakott veszteségek összege tehát mintegy 5 milliárd 124 millió leit tesz ki. Ez a veszteség pedig jelentős részben egyes nagybankok vesztesége és csak részben a Banca Națională vesztesége.

A pénzügyminiszter ur azt mondta, hogy e törvény egyetlen célja az, hogy a Banca Națională veszteségeit fedezze. Az első tétel — az angol fontnál szenvedett veszteség — tényleg a Banca Națională terhelé. A második tétel nem kellene, hogy a Banca Națională terhelje, ha a visszleszámitolás eszközlezésekor, tavaly augusztusban kellő óvatossággal jártak volna el és alaposan megvizsgálták volna a benyújtott váltóanyagot. A harmadik tétel a mezőgazdasági adósságokból származó és ma még teljesen ismeretlen összeg, a negyedik tétel pedig az, melyről az előbb beszéltem s amely egyes nagybankoknak a Steaua Română részvényeken szenvedett veszteségeiből állott elő.

N. Gh. Marinescu: Minden állam áldozza

Maul halten und weiter dienen.

Kutya egy mesterség az a szubordináció. Boldog ember, aki nem tudja, hogy milyen fán terem ez a nemes gyümölcs. A boldogult Bach-korszak fénykorában a tisztviselők gyomra nap-nap után undorodott attól a nemes gyümölcstől.

Az önkényuralom alapköve és támasza a szubordináció és mint ilyen a Bachkorszaknak nagyon dédelgetett nevéntsvirága.

*

Hegymeghi Béla szülői korán elhaltak. Valami peres jószág maradt rá örökségül, melynek jövedelmét a perköltségek évente felemésztették. Szerencséjére még szülői életében tanulmányait elvégezte és az 1848—1849-iki időszak valamelyik hírneves ügyvédnél mint jurátust érte.

Az idők nagyon megváltoztak. Elmaradt a jurátusvilág. Nem hangzott többé a princípálisok ajkairól kedélyesen az „Audiát”!

A megélhetés nagy gondja kényszerítette Hegymeghi Bélát arra, hogy a megyénél hivaltaláljon. Honfitársai egyrésze nem jó néven vette vállalkozását, azonban a többség belátta, hogy a szükség törvényt ront. Akik nem jó néven vették, elég módos emberek voltak és miért nem segítettek rajta? Valamelyik vetette volna el a leányát vele és nem szorult volna a kárhoztatott megyei szolgálat vállalására.

*

Müller tanácsos ur dul-ful mérgében, mert Hegymeghi fogalmazó ur egy ügyet nem az utasítás értelmében intézett el. — Semmi okoskodást nem fogok tőlni. Róth ur! Azonnal küldje be hozzám Hegymeghi fogalmazó urat rapportra!

Fogalmazó ur! N... földbirtokos birtokba-helyezési ügye nem helyesen van elintézve.

— Bocsánatot kérek tanácsos ur, de a bécsi reglama az itteni viszonyokra nem alkalmazható.

Tanácsos: Bécsben az önök számára nem készítenek extra reglamát és éppen ezért figyelmeztetem, hogy ez utolsó legyen, mert egy újból előforduló esetben eljárását fegyelemsértésnek veszem!

Ön műveltségénél fogva tudja, hogy mi az a szubordináció? Magyarul: feltétlen alárendeltséget jelent. Ennek pedig az az értelme, hogy ügyosztályomban amit én parancsolok, azt szóról-szóra teljesíteni kell mindenkinek, mert abból egy hajszálnyit sem engedek el senkinek. Az én parancsom Isten szava és annak kell engedelmeskedjék, aki alá van rendelve, mert én ellenmondást, ellenállást nem tűrök el!

*

Müller családi körében Hegymeghi ügyét tárgyalja. Nyakas magyar. Az ügyosztályom legképzettebb tisztviselője. Jogot végzett ember.

A többi: borbély, köszörűs, cipész, szabó volt hivatalbalépése előtt.

Hogy én Grácban a városházánál irnok voltam, azt tudjátok. Nagyon különös a helyzetem, mert ha jól meggondolom, Hegymeghi jobban és helyesebben érti az utasításokat, mint én. Akarva, nem akarva, kézalatt, hallgatással, bele kell egyezzek azokba a dolgokba, amiket ő intéz el.

Grätschen: Átyus! Ha olyan képzett és jó ember Hegymeghi ur, akkor légy számítással. A fontosabb és nehezebb ügyeket intézzétek el ketten. Azonban arra ügyelj, hogy a látszat kedvéért tartsd fel tanácsosi tekintélyedet!

*

Müller: Fogalmazó ur! Az elintézt hivatalos ügyekre ez és ez a kifogásom, jövőre ezeket ki kell kerülni.

— Kérem tanácsos ur!

— Ezeket és ezeket helyesen csak így lehet elintézni. Fogalmazó ur! Hagyja abba a szóbeszédet és tartsa szem előtt a német tisztviselői közmondást: „Maul halten und weiter dienen!”

— Értem tanácsos ur! „Fogd be a szád és szolgálj tovább!”

Müller fontosabb ügyek megbeszélésére Hegymeghi fogalmazó urat hetenként két nap az esti órákban lakásán szívesen látja. A hiva-

tokat hoz a jegybank veszteségeinek fedezésére, hogy biztosítsa az ország valutájának stabilitását.

Gyárfás Elemér: Azt akartam kimutatni, hogy csak az első tétel a Banca Naționala vesztesége, a többi tételek pedig a Banca Naționalánál érdekelt egyes nagybankok veszteségei s még csak föl sincs értékelve, hogy ezeknek összege mennyit tehet ki. Lelkiismeretem nem engedi meg, hogy megszavazzak egy törvényt, mely olyan veszteségeket hárít az állam terhére, melyeknek összege hozzátevőleg és kerekeiben sincs megállapítva.

Az államkincstár mai nehéz helyzetében itt is ott is beszélnek, sugdossák, sőt az újságok is irogatják, hogy az állam egész pénzügyi és költségvetési helyzete rövidesen gyökeresen meg fog javulni, mert Franciaország a román állam-

nak 800 millió francia frankot kitevő, vagyis 5 milliárd 600 millió lejnyi kölcsönt fog folyósítani. Nos, lássák Önök, az az összeg, amelyet a törvény megszavazásával az állam magára vállal, egymagában felemészti ezt az egész külföldi kölcsönt, melyet olyan nagy garral hirdetnek.

Mínhogy olyan nehéz helyzetben vagyunk, mikor az állam kénytelen megtagadni minden támogatást legfontosabb közintézményeinktől, a vármegyéktől, a községektől és e fontos közintézmények még papíron sem részesülnek megfelelő javadalmazásban, tényleg pedig a már utalványozott összegek is kifizetetlenek maradnak, én lelkiismeretem szerint nem tehetek magamévá és szavazhatok meg olyan törvényt, mellyel az állam ilyen hatalmas terheket vállal magára.

Merénylet a francia köztársasági elnök ellen.

Doumer francia köztársasági elnök ellen, mikor a hadviselt írók kiállítását pénteken délután fél 4 órakor meglátogatta, egy Gergulov nevű orosz anarkista merényletet követett el.

Alig ért az elnök kíséretével a második terembe, mikor a merénylő közvetlen közelből két revolvertlövést adott le az elnökre. Az elnök a második lövés után elesett. A merénylő még egy harmadik lövést is adott le, mely azonban nem talált, mire ártalmatlanná tették. A merénylőt a közönség dühe elől a rendőrség védelmezte meg.

A súlyosan sebesült elnököt azonnal kórházba szállították és nyomban megoperálták. Az orvosok megállapi-

tották, hogy a merénylő egyik lövése a koponyába hatolt, a másik lövés a jobb hónaljba ment, ahol egy ütőeret szakított át. A sok vért vesztett sebesülten azonnal vérátömlesztést alkalmaztak. 450, majd 500 köbcentiméter vért vité az elgyengült testbe.

A kezelő orvosok véleménye szerint az elnök állapotja válságos, de remélik, ha elegendő vért ömlésztethetnek át, talán megmenthető az életnek.

A merénylet híre világszerte nagy megdöbbenést keltett. A Genfben tanácskozó Népszövetség a hír megérkezésekor azonnal megszüntette tanácskozásait.

Az új monopol

szesztörvény

kapható a MÁRK könyvkereskedésben.

HIREK.

— Gróf Majláth püspök bérmautja. Gróf Majláth G. Károly erdélyi püspök bérmakörutját az idén a következő sorrendben teszi meg Gyergyóban: Május 16., 17. és 18. án Gyergyószentmiklóson, 19. én Tekerőpatak, 20. án Kilyénfalva, 21. én Ujfalu, 23. és 24. én Alfalu, 25. én visszatér Gyergyószentmiklóstra, 26., 27. én Szárhégy, 28., 29. én Ditró—Ditróorotvatelep, 30., 31. én Remete, június 1. én Ditróhodos, 3. án Borszék, 4. én Bélbor, 5. én Tölgyes, 6. án Békás.

talban az ügyek nagyon rendben folynak. Az ügyosztály személyzete félelemmel hallgat, amikor a tanácsos ur a fogalmazó urral a tanácsos ur hivatali szobájában hangosan tanácskoznak.

Minden tanácskozásnak az a vége, hogy: „Maul halten und weiter dienen!”

*

Müller tanácsos ur házában a fogalmazó ur nagyon kedves vendég. Grätchent a lelkes magyar nagyon megszerette és nőül vette.

*

A fokosok fénykora bekövetkezett. Tisztujítás van az egész országban. Átmeneti időszak következik. A német megyei tisztviselők közül a magasrangúak, ha akarnak, maradhatnak.

Hegymeghi egyelőre megyei főjegyző lett. Müllert megyei irodavezetőnek alkalmazták.

Megtörtént a tisztujítás. Hegymeghit alispánnak választották. A perét megnyerte és örökségét kézre vette.

*

Müller egy alkalommal vejének, az alispánnak panaszkodik, hogy már öreg ember és a szolgálat megviselte. Jó volna egy kis penzió.

— Jó, jó édes öregem, mondja az alispán kedélyesen. Tudod azt a német tisztviselői közmondást? „Maul halten und weiter dienen!”?

Ferenczy Dénes.

— Dr. Szini János temetése mult vasárnap délután ment végbe rég nem látott nagyszámú gyászoló közönség részvételével. Szárhégy község lakosságán kívül a végtszességen ott volt Gyergyó majdnem minden számottevő embere, hogy utolsó útján elkísérje a köztiszteletben és szeretetben állott jóbarátot, népének vezetőjét, akihez bizalommal fordulhatott bárki jótanácsért vagy segítségért. A gyergyói orvosi kar testületileg vett részt a temetésen. A gyászháznál Kovács Pál gyergyószentmiklósi ev. ref. lelkész végezte az egyházi funkciót, a sirnál Sipos Sándor szárhégyi róm. kath. plébános bucsuzott könnyekig megható beszédben a községnek 45 éven át volt irányítójától és a személyes jóbaráttól, kinek színe hálára van kötelezve hasznos utmutatásaiért; az orvosi testület nevében dr. Gaal Alajos bucsuzott a kar nesztörától. — Legyen áldás emlékének.

— Koszorúmegváltás. Dr. Szini János temetése alkalmából a gyergyói orvosok 1100 lejt adományoztak koszorúmegváltás címén a helybeli árvaháznak.

— A Magyar Párt új bukaresti irodája. A Magyar Párt bukaresti irodájának új címe București, III., Str. Clemenceau 11., etaj I. Az átköltözés folytán dr. Willer József képviselő, a Magyar Párt parlamenti csoportja főtájkárának telefonszáma is megváltozott. Az új telefonszám 255—17. automata. A Magyar Párt kéri, hogy mindazok, akik bukaresti központi iradáját valamely ügyben felkeresik, erre a címre írjanak, vagy telefonáljanak.

— Orvosi hír. Dr. Csiky János orvos folyó hó 2-án két heti külföldi tanulmányútra utazott.

— Borzalmas autószerencsétlenség történt szerdán hajnalban félhárom órakor Kolozsváron a cukorgyár közelében levő vasuti őrháznál. A gyergyói közönség előtt is ismert és rokonszenves Barth Károly nyugalmazott őrnagy, kolozsvári garázstulajdonos luxusautóját kapta el a bukaresti gyorsvonat és azt többszáz méteren maga előtt sodorva, pozdorjává törte. Az autót öt utasa közül egyetlenegy menekült meg élve, Sorescu zsbói vadászkapitány felesége; a többi négy, névszerint Barth Károly, Demian Anastaz, a Fonciera biztosító igazgatója, Széplaki Imre sofför és Ungár György mészáros a szerencsétlenség áldozatai lettek. A társaság Zsibórol volt

hazatérőben s mikor a cukorgyár közelében a 327. sz. őrházhoz értek, a sofför gyanútlanul vezette tovább kociját, mert a sorompó nem volt leengedve. Amikor az autó épen a sínekre ért, teljes sebességgel robogott elő a bukaresti gyorsvonat és egy pillanat alatt elkapta a könnyű kocit. Mire a mozdonyvezető észrevette a szerencsétlenséget s a gépet megállította, az autó romjai közül Sorescu százados feleségét súlyos sérülésekkel, de élve szabadították ki és azonnal beszállították a sebészeti klinikára. Barth őrnagyot a mozdony kerekei darabokra tépték, a másik három áldozatnak csak a fején látszóttak zuzódások.

— Tartalékos tisztek eskütétele. A csikszeredai hadkiegészítő parancsnokság felhívja a vármegye területén lakó mindazon tartalékos tiszteket, akik még esküt nem tettek II. Károly királyra, hogy folyó évi május 21-én d. e. 10 órakor az eskü letétele végett jelenjenek meg a csikszeredai II. pionir zászlóaljnál.

— A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közleményei. Az iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a Pénzügyminisztérium mellett működő Vámvezérigazgatóság a Banca Naționala mellett működő Kompenzációs hivatal határozataira tekintettel a vámhivataloknak részletes körrendeletet küldött szét, amely titkári hivatalában betekinthező.

Értesíti egyben a kamara arról is az érdekelteket, hogy a Magyarországgal és Ausztriával kapcsolatosan elrendelt összes deviza-korlátozások Bulgáriára is kiterjesztettek.

Értesíti az Iparkamara arról is az érdekelteket, hogy az export buza és liszt premiumok megszüntetésével kapcsolatos hirdetmény az Iparkamara hirdető tábláján ki van függesztve.

A Nemzetközi Repülőgép Társaság bukaresti ügynöksége, a „Cidna” közli, hogy a május 7—16 között tartandó budapesti mintavásárral kapcsolatosan a București—Budapest között közlekedő repülőgép-járatok 10%-os utazási kedvezménnyel vehetők május havában igénybe a Budapestre vagy onnan így utazni szándékozók által.

A vásárral kapcsolatos kedvezmények igénybevitelére jogosító vásárigazolványok úgy az Iparkamaránál, mint kedvezményes áron a E.K.E.-nél (Str. Cogalniceanu — Kazinczy utca 13 a.) kaphatók.

Az Iparkamarához megérkeztek a június 11—26 között Ploestiben rendezendő kiállítás-vásárral kapcsolatos tájékoztatók.

Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy a Minisztertanács 451. számú határozatával a cégjegyzési határidőt f. évi június hó 30-ig hosszabbította meg.

Együttal azt is közöljük, hogy a cégjegyzési törvény végrehajtási utasításának 36-ik szakaszának ujabban történt módosítása értelmében ezután minden kereskedő cégjegyzése alkalmával iparigazolványt is kell váltson és csak ennek birtokában kérheti cégének bejegyzését.

Az Uránia mozgó hirei.

7-én és 8-án, szombaton és vasárnap:

Én vagy Ő!

Harry Piel

legnagyobb, pazar hangos filmje.

10-én és 11-én, kedden és szerdán, tehát a munkaszünetes nemzetiünnep napján délután és este:

A papucshős

kitűnő humorú, látványos film szalad. Főszereplők a német filmművészek legjobbjai: Ossi Oswalda, Siegfried Arm, Lidya Potemkina, Hans Alberts.

14., 15-én, szombaton és vasárnap:

Buenos-Airesi éjszakák.

Izgalmas életkép a távoli világból.

Konverziós törvénykönyv

megérkezett a MÁRK könyvkereskedésbe.

Ára 35 Lei.

— Olcsóbb lett a csikszeredai autóbuszjárat. A Gidró és Magyar Autóbuszvállalat annak ellenére, hogy a napról napra romló, amugy is rossz utainkon az autóbuszjáratás mind költségesebb lesz — a viteldiját Gyergyószentmiklós—Csikszereda közt huszonöt százalékkal leszállította, amennyiben május 1-től személyenként Gyergyószentmiklósról Csikszeredába és innen vissza az eddigi 200 lej helyett 150 lejért szállítja az utasokat. A különbséget mindenesetre számottevő a mai pénzzsűk világban.

— A hadirokkantak mentesítve vannak a rádiótaxa fizetése alul s minden illeték lefizetése nélkül joguk van rádiót beállítani. — Csupán be kell jelenteni a rádiógépet a postahivatalhoz, amely a rokkantság bizonyítása után kiállítja a díjmentes engedélyt.

Legjobb bérma-ajándék

egy szép **imakönyv**. Tekintse meg Márk István könyvkereskedésében, hol már 25 lejtől kezdve keménykötésű szép imakönyvet vásárolhat.

Csak 40 lej egy hónapban

és a legjobb könyveket olvashatja, ha beiratkozik

Vajda Bözsi

kölcsönkönyvtárába

Str. Reg. Ferdinand 15. Telefon 15.

* **Hirdetmény.** A hivatalos lap f. évi ápr. hó 27-én megjelent 99. száma közli, hogy 1932. április 30-tól 1932. június 15-ig halászni szigorúan tilos. Kérjük a halászokat, hogy ezen rendeletet szigorúan tartsák be.

Halászegylet Elnöksége.

* **Kiadó!** Az Unió-utcaiban Rizolinál két nagy üzlethelyiség raktárakkal és az emeleti lakás mellékhelyiségekkel. 3-1

* **Budapesti Nemzetközi Vásárra** vásárigazolványok, körutazási jegyek a C.F.R. vonalakra beszerezhetők Deutsch dohánytözsdében, Mercurea Ciuc. 3-3

* **Jégszekrény** megvételre kerestetik. Ajánlatokat Márk könyvkereskedése továbbít. 3-3

ÉN vagy Ő

Harry Piel.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik áldásos életű édesapánk elhalálozásán érzett mélységes fájdalomukat szíves részvétkifejezéseikkel és végtisztességen való személyes megjelenésükkel enyhíteni jólelkűek voltak — ezuton is hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

Köszönetet mondunk a temetési szertartásból részt vállalt gyergyói református egyházi énekkarnak és a temetésen testületileg megjelent szárhegyi Ipartestületnek.

Illesse végül forró köszönetünk és örökké tartó hálánk Szárhegy község nemes székely lakosságát, — kinek legjobb tudásával és önzetlen szeretetével állott áldott emlékü, jó édesapánk 45 esztendőn keresztül szolgálatára — s amely lakosság minden időben méltónak és hálásnak bizonyult a neki javát akaró orvosához.

Lázarea, 1932. május 5.

Szini Lajos, János, Ferenc és István.

Raktáron állandóan és megrendelés szerint kapható részletfizetésre is kül- és belföldi **márványokban**, valamint szürke és rózsaszínű **trachit siremlékek** és **sirszegélyek**, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelűig.

Szakszerű betüvésés bármely nyelven és héberben is

Barabás Gergely kőfaragómesternél

Lázarea jud. Ciuc (Szárhegy).

Vállalok bármilyen **épület** és **kriptaépítéseket** a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelben, teljesen fagyálló anyagból.

Munkáimért írásbeli jótállással.

Szives megkeresésre árajánlással, tervezéssel készséggel szolgállok.

A gheorgeni Ipartestülettől.

Nr. 104/1932.

Hirdetmény.

A gheorgheni Ipartestület Elnöksége közhittré teszi, hogy garanciaképpen átadott, de a kitűzött határidőre ki nem váltott 17 drb. ékszer **1932 május hó 12-én (csütörtökön) délután 4 óra** kor az Ipartestület helyiségében tartandó árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Gheorgheni, 1932. május 3-án.

Ipartestület Elnöksége.

SPORT.

Kolping-Liceum komb. — Hargita-U.K.S.E. komb 2:0 (1:0).

Bíró: Szóke, Udvarhely.

F. hó 2-án zajlott le a nagy érdeklődéssel várt első városközi mérkőzés. Udvarhely kombinált csapata fölött a Liceum legjobbjaival kiegészített Kolping szép játék után 2:0 arányu győzelmet aratott.

A sorsolás a pályaválasztást illetően a vendégcsapatnak kedvez.

Gyergyó kezd nappal szemben. Egy pár percig tapogató játékot játszva a helyi csapat magára talál és Economu, a diákok jóképességű középsatárának irányításával gyorsíramu játékba kezd. A honi csapat dacára állandó fölényének, a félidő 28-ik percéig eredményt elérni nem tud. A vendégcsapat védelmi vonalát a legnagyobb erőfeszítések árán sem sikerül áttörnie. A 28. percben Salabanda szépen szökteti Economut, aki viszont a balszálon operáló Benkes gyorsaságát teszi próbára. Benkes gondolkodás nélkül centerrezi a labdát, melyet aztán Economu védhetetlenül küld a rendeltetési helyére. 1:0 Gyergyó javára. A gól felvillanyozza a játékosokat és még nagyobb lendülettel fűkűznek bele a játékba. Az eredmény azonban nem változik. A félidőt a helyi csapat veszélyes támadása közben futta le a bíró.

Kornerarány az első félidőben 3:0 Gyergyó javára.

Szünet után a vendégcsapat kezd. A vendégcsapat is magáratálal. 10 percen keresztül állandó fölényben van és támadást támadás után vezet. Puskás kapuját azonban veszély nem fenyegeti, mivel a közvetlen védelem mindent tisztáz. A helyi csapat lassu mozgása azt a látszatot kelti, mintha már nem bírná az iramot. A közönség biztatására azonban újra lábra kap és fokozatosan kezdi leszorítani ellenfelét.

A 18. percben egy veszélyes támadása a helyieknek 11-es büntető rugást eredményez. A 11-est Blénessy a kapus markába rugja. A honicsapat továbbra is támad és a 35. percben egy újabb 11-est ér el, melyet Economu védhetetlenül helyez a kapu bal sarkába. 2:0 Gyergyó javára. A mérkőzés hátralevő része változatos mezőnyjátékkal ér véget.

Kornerarány 10:1 Gyergyó javára.

A gyergyói együttes minden tagja dicséretre méltó munkát végzett. A pálmát azonban Economunak kell adjuk, aki a csapatba lelkesedést vive, gyors és észszerű irányításával győzelemre vezette csapatát.

Szóke bíró a mérkőzést pártatlanul vezette le.

Szécsy Dezső.

U. i. Értesülésünk szerint vasárnap, f. hó 8-án Csikszereda jóképességű csapatát látja vendégül a Kolping.

Román állami osztálysorsjáték!

240.000.000 össznyeremény, 40.000 nyerőszám.

A nyereményeket cégem útján fizetik ki.

A sorsjegyek **Maros-, Csik-, Udvarhely** megyei főelárusítását átvettem és az árusítást **már megkezdtem.** Sorsjegyeket postán, pénz előzetes beküldése mellett küldöm.

Révész Ernő Târgu-Mureş Piaţa 47.

Csiki intézőség:

Smilovits Mártonnál
MERCUREA-CIUC.

Gyergyói intézőség:

Márk Istvánnál
GHEORGHENI.

Gyergyószentmiklósi elárusító: Márk István könyvkereskedése, Transsylvania Bank fiókja, Berkovits Lázár, Kahan I. könyvkereskedése